

ADVIES 2608

Patrimoniumtaks

Datum: 1 juli 2026

Voorzitter: Marnik De Bont

Aanwezigen: Adelina Garcia, Lies Vancayzeele, Robbe Van Hool, Eline Teirlinck, Lore Beke, Virginie Bauveroy, Stef Vanderspikken, Jan-Aleksander Roggen, Oskar Bonte, Marnik De Bont

De Vlaamse Jeugd Raad, in vergadering op 1 juli 2026, onder voorzitterschap van Marnik De Bont, en met bovenvermelde aanwezigen, adviseert unaniem het volgende:

Context	1
Advies	3
Weg met de patrimoniumtaks	3
1. Schaf de patrimoniumtaks voor (jeugd)verenigingen af.	3
Drie alternatieve oplossingen	4
2. Artikel 44 van het btw-wetboek stelt verschillende sectoren vrij van btw. Gebruik dezelfde lijst ook voor de vrijstelling van de patrimoniumtaks.	4
3. Voorzie naar analogie met onderwijs een vrijstelling op onroerende goederen bestemd voor jeugdwerk.	5
4. Hanteer de voorwaarden die gebruikt worden voor de vrijstelling van de onroerende voorheffing ook voor de patrimoniumtaks.	5

Context

De patrimoniumtaks, ook wel gekend als de taks op vzw's of taks tot vergoeding van de successierechten, is een belasting waar vzw's, private stichtingen en internationale vzw's aan onderworpen zijn. De taks werd in 1921 ingevoerd en moest compenseren dat deze rechtsvormen geen successierechten moeten betalen. Eind 2023 keurde de Kamer een hervorming van de patrimoniumtaks goed. We gingen van een vast tarief van 0,17% en een vrijgesteld bedrag van 25.000 euro naar een progressief tarief, een stap vooruit voor de vele kleine vzw's in het jeugdwerk. Het vrijgesteld bedrag steeg daarbij naar 50.000 euro en tot 250.000 is er een tarief van 0,15% van toepassing.

Voor jeugdverenigingen die infrastructuur in eigendom hebben of optreden als eigenaar (bv. recht van erfpacht), is het nieuwe progressieve tarief helaas een achteruitgang, omdat zij in de regel de hogere tarieven van 0,30% en 0,45% moeten betalen. En dit terwijl zij de afgelopen jaren al geconfronteerd werden met heel wat extra kosten als gevolg van

strengere regelgeving – denk maar aan bv. EPC, asbest en brandveiligheid. Gelukkig werd er door de wetgever voor tal van sectoren een gedeeltelijke vrijstelling voorzien. Eén van de vrijstellingen was een koppeling met artikel 44 van het btw-wetboek, dat ook van toepassing was op het jeugdwerk. Concreet ging het over een vrijstelling van 62,3%.

Tegen het geheel van alle vrijstellingen werd beroep aangetekend bij het Grondwettelijk Hof. Het Grondwettelijk Hof aanvaardde de nieuwe tarieven maar vernietigde de gunstmaatregelen in december 2025. Maar om ervoor te zorgen dat organisaties niet door deze vernietiging opeens achterstallige en onverwachte taksen moesten betalen aan de overheid, besliste het Hof om de vrijstellingen nog te handhaven tot uiterlijk 31 december 2026. Als we dus willen vermijden dat jeugdverenigingen met een financiële kater achterblijven door het arrest van het Grondwettelijk Hof, moet er vóór 31 december 2026 een nieuwe regeling goedgekeurd worden. En dit is van levensbelang voor het jeugdwerk, want financieel staat het water hen al jaren aan de lippen. Nog in 2025 schreven we hier een uitgebreid advies over.¹

In dit advies roepen we dan ook beleidsmakers op hun verantwoordelijkheid te nemen en snel werk te maken van een concrete oplossing. We doen hiervoor ook vier concrete voorstellen:

- de afschaffing van de patrimoniumtaks – een pleidooi dat we eerder in ons beleidswerk al deden;
- het behouden van een koppeling met artikel 44 van het btw-wetboek;
- een vrijstelling naar analogie met onderwijs of een vrijstelling naar analogie met de onroerende voorheffing;
- een vrijstelling naar analogie met de vrijstelling op onroerende voorheffing.

De afschaffing van de patrimoniumtaks geniet onze voorkeur: we schreven er al eerder een aanbeveling over in ons advies over regulitis² en deden samen met de Vlaamse Sportfederatie en De Federatie van het sociaal-cultureel volwassenenwerk en amateurkunsten ook een gezamenlijke oproep hiertoe op onze website www.regulitis.be.

Het effect op het jeugdwerk door het arrest van het Grondwettelijk Hof (schrappen van alle vrijstellingen) is niet min. Vooral jeugdverenigingen die eigenaar zijn of optreden als eigenaar (bv. recht van erfpacht, recht van opstal ...) zijn hiervan de dupe. Het gaat hierbij niet enkel over de grote, geprofessionaliseerde jeugdverenigingen, maar ook over veel lokale jeugdverenigingen die enkel draaien op vrijwilligers.

Een denkoefening: beeld je eens een jeugdlokaal voor, gelegen op een terrein in een woonwijk. Een lokale jeugdwerkorganisatie kreeg deze locatie in erfpacht van de gemeente voor 50 jaar. De gemeente vraagt hiervoor geen erfpachtvergoeding, omdat ze net het maatschappelijk doel van deze jeugdvereniging ten volle wil ondersteunen. De gemeente kent de vereniging jaarlijks ook ongeveer 2.000 euro subsidies toe, het is dus niet wenselijk om daar dan een deel van terug te vragen via een erfpachtvergoeding. Het terrein is volgens het ruimtelijke uitvoeringsplan (RUP) geschikt als bouwgrond. De verkoopwaarde wordt dan ook ingeschat op 2 miljoen euro.

Als we ervan uitgaan dat deze vereniging geen spaarmiddelen heeft, en dat enkel de geschatte verkoopwaarde van het in erfpacht gekregen pand en terrein dient als basis om de patrimoniumtaks te berekenen, zal hen dit vanaf volgend jaar jaarlijks 7.800 euro kosten. Met de vrijstelling zoals die nu nog van toepassing is (vermindering van 62,30%) bedraagt de taks 2.193 euro. Een bedrag dat door het arrest van het Grondwettelijk Hof dus zou verdrievoudigen!

Bij een geschatte verkoopwaarde van het pand en het terrein op 1 miljoen euro zou de taks deze vereniging in de toekomst jaarlijks 3.300 euro kosten. Op dit moment is de taks dan 681 euro. Hier is dus sprake van een vervijfvoudiging!

¹ Vlaamse Jeugdraad, [Advies 2506: "Het jeugdwerk: een broodnodige investering met hoog rendement"](#).

² Vlaamse Jeugdraad, [Advies 2405 – Regulitis](#).

Advies

Zoals hieronder toegelicht zal worden zijn we van mening dat de patrimoniumtaks afgeschaft moet worden voor jeugdverenigingen. We zijn ons bewust dat de kans klein is dat dit op korte termijn gerealiseerd zal worden, maar geloven dat dit op langere termijn de beste oplossing blijft. Daarnaast doen we drie concrete voorstellen die op kortere termijn een antwoord kunnen bieden op het arrest van het Grondwettelijk Hof.

Weg met de patrimoniumtaks

Schaf de patrimoniumtaks voor (jeugd)verenigingen af.

We schreven al dat we van mening zijn dat de patrimoniumtaks afgeschaft moet worden voor jeugdverenigingen. We zijn ons ervan bewust dat de kans klein is dat dit op korte termijn gerealiseerd kan worden, maar geloven dat dit op langere termijn de beste oplossing blijft. Dit is geen nieuw advies, we deden deze oproep al in het advies Regulitis³ en op www.regulitis.be.

Maar waarom willen de patrimoniumtaks eigenlijk weg? De patrimoniumtaks werd in het leven geroepen om te compenseren dat verenigingen geen successierechten betalen. Successierechten zijn bij uitstek een belasting die tot doel hebben om vermogen eerlijker te herverdelen. Dit staat haaks op een belasting heffen op verenigingen die juist investeren in maatschappelijk waardevolle belangeloze doelen en zo bijdrage aan gelijke kansen voor alle kinderen en jongeren.

Bovendien staat in het Vlaams regeerakkoord opgenomen dat de successierechten verlaagd zullen worden. Dan voelt het alleen maar absurd dus dat de federale overheid het tegenovergestelde doet met de patrimoniumtaks. Als de successierechten dalen, is het logisch om ook de patrimoniumtaks te laten dalen.

³ Vlaamse Jeugdraad, [Advies 2405 – Regulitis](#).

Ook worden door de patrimoniumtaks (jeugd)verenigingen die een goed financieel beleid voeren gestraft. Het is een goede zaak als (jeugd)verenigingen eigen infrastructuur bezitten die ze kunnen gebruiken voor het realiseren van hun belangeloos doel. Dit zorgt ervoor dat er minder publieke middelen via subsidies naar huur gaat en er dus meer middelen rechtstreeks naar het belangeloos doel kan gaan. Maar ook (jeugd)verenigingen die een sociaal passief aanleggen om zich te wapenen tegen financiële schokken worden gestraft door de patrimoniumtaks. Contradictorisch genoeg worden de financiële schokken waarvoor ze zich moeten wapenen, vaak veroorzaakt door beslissingen van de overheid.

Zoals eerder al aangehaald zijn het voornamelijk verenigingen met eigen infrastructuur die getroffen worden door de patrimoniumtaks en dat is zuur. Bovendien is het heel moeilijk om de verkoopwaarde van jeugdlokalen (nodig voor de berekening van de taks) jaarlijks opnieuw te bepalen. Deze gebouwen komen maar zeer zelden op de markt, de waarde inschatten is dus nattevingerwerk. Hier lopen heel veel jeugdverenigingen dan ook op vast. De balans van een vzw vermeldt immers louter de (afgeschreven) aankoopwaarde.

- Hoe bepaal je de verkoopwaarde van een in 2020 gebouwd lokaal van 1.000 m³ met EPC-label C gelegen in een dag/nachtrecreatiezone aan de rand van de gemeente die de vzw van de jeugdbewegingsgroep in eigendom heeft op een terrein van 1.500m²?
- Hoe bepaal je de verkoopwaarde van een lokaal van 500 m³ gebouwd in 1980 met EPC-label F dat asbest bevat gelegen midden in een villawijk (woonzone) met een terrein van 8.000 m² die de vzw van een jeugdbewegingsgroep voor 50 jaar in erfpacht kreeg van de gemeente?

Drie alternatieve oplossingen

Hieronder doen we drie pragmatische voorstellen om tot een snelle oplossing te komen voor jeugdverenigingen die vanaf 2027 met een grote financiële tegenvaller dreigen geconfronteerd te worden.

In het arrest van het Grondwettelijk Hof lezen we het volgende:

Het is, volgens het Hof, evenwel discriminerend dat de vermindering van 62,3 % van de belastbare grondslag enkel voor bepaalde sectoren geldt. Op grond van de elementen die in de parlementaire voorbereiding worden aangevoerd, kan immers geen onderscheid worden gemaakt tussen de belastingplichtigen uit die sectoren en de andere vergelijkbare belastingplichtigen.

Het komt erop neer dat de wetgever de vrijstelling te willekeurig heeft toegekend en niet genoeg beargumenteerd heeft waarom de ene sector wel/geen recht heeft op de vrijstelling. Daarom vragen wij om vrijstelling te baseren op vrijstellingen die al bestaan.

Artikel 44 van het btw-wetboek stelt verschillende sectoren vrij van btw. Gebruik dezelfde lijst ook voor de vrijstelling van de patrimoniumtaks.

De lijst met vrijgestelde sectoren, die werd opgenomen in de hervorming van de patrimoniumtaks die eind 2023 door de Kamer werd goedgekeurd, was behoorlijk uitgebreid en volgens het oordeel van het Grondwettelijk Hof te willekeurig en niet goed beargumenteerd. Er werd naast een hele olijsting ook verwezen naar artikel 44 van het btw-wetboek, wat ervoor zorgde dat het jeugdwerk kon genieten van de gedeeltelijke vrijstelling.

Net omdat de vrijstelling voor het jeugdwerk gebaseerd was op een al bestaande vrijstelling in het btw-wetboek, durven we te stellen dat het gunstregime binnen de patrimoniumtaks voor het jeugdwerk een beleidsmatig en juridisch precedent kent en dus wel gerechtvaardigd is – waar dat voor de andere vrijgestelde sectoren misschien niet altijd even onderbouwd was.

Volgens artikel 44, § 2, 2° van het btw-wetboek worden diensten en leveringen van goederen immers vrijgesteld van btw als de organisatie hoofdzakelijk instaat voor het toezicht op jongelui en de zorg voor hun onderhoud, opvoeding en

vrijtijdsbesteding. Zowel jeugdverenigingen als jeugdverblijven vallen hier dus onder. Wij zijn ervan overtuigd dat de verwijzing naar artikel 44, § 2, 2° van het btw-wetboek de toets van het Grondwettelijk Hof wel zou doorstaan, simpelweg omdat deze al jaren goed bevonden wordt in het btw-wetboek. Een herinvoering van de gunstregimes gebaseerd op de vrijstellingen in het btw-wetboek (de door de wet van 28 december 2023 toegevoegde bepalingen 6* en 7* aan artikel 150 van het btw-wetboek) zou volgens ons dus op zich moeten kunnen worden heringevoerd.

Voorzie naar analogie met onderwijs een vrijstelling op onroerende goederen bestemd voor jeugdwerk.

In artikel 149, 4° van het wetboek der successierechten lezen we het volgende:

De inrichtende machten van het gemeenschapsonderwijs of het gesubsidieerd onderwijs, voor wat betreft de onroerende goederen die uitsluitend bestemd zijn voor onderwijs en de verenigingen zonder winstoogmerk voor patrimoniaal beheer die tot uitsluitend doel hebben onroerende goederen ter beschikking te stellen voor onderwijs dat door de voornoemde inrichtende machten wordt verstrekt.

Het onderwijs heeft een vrijstelling voor gebouwen bestemd voor onderwijs. Een gelijkaardige regeling zou ook voor jeugdverenigingen en jeugdverblijven een oplossing bieden. Het zijn namelijk vooral vzw's van jeugdverenigingen, en vzw's die een jeugdverblijf uitbaten, die eigen infrastructuur bezitten, of moeten optreden als eigenaar (bv. recht van erfpacht), die in de problemen komen door het arrest van het Grondwettelijk Hof.

Hanteer de voorwaarden die gebruikt worden voor de vrijstelling van de onroerende voorheffing ook voor de patrimoniumtaks.

Een derde mogelijkheid om een antwoord te bieden op de financiële uitdaging waarmee het jeugdwerk vanaf 2027 wordt geconfronteerd is de uitzonderingen baseren op de vrijstelling gekoppeld aan de onroerende voorheffing. Jeugdverenigingen, jeugdverblijven en hostels die in het Vlaams Gewest liggen zijn onder bepaalde voorwaarden vrijgesteld van onroerende voorheffing. Het gaat hier dan over de jeugdlokalen en -terreinen die gebruikt worden door landelijk georganiseerde en gesubsidieerde jeugdverenigingen en hun lokale afdelingen, lokale jeugdwerkinitiatieven waarvan het gemeentebestuur bevestigt dat ze jeugdwerk verrichten, en voor de jeugdverblijven aangemeld bij Toerisme Vlaanderen die per kalenderjaar minstens 70% van het aantal overnachtingen realiseren door jeugdverenigingen. Hierbij wordt telkens verwezen naar de decreten waarin de erkenning van deze verenigingen geregeld is.